

TIEDÄ JA TOIMI

Lähisuhdeväkivalta puheeksi sosiaali- ja terveyspalveluissa

Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen on jokaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen velvollisuus. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos suosittelee lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomakkeen käyttöä kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa osana jokaisen asiakkaan perustilanteen kartoittamista.

Lähisuhdeväkivalta hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä

Lähisuhdeväkivallan uhri hakee apua useimmiten terveydenhuollosta. Osa hakee apua väkivallan fyysisiin vammoihin, osa välillisiin seurauksiin, kuten masennukseen, ahdistukseen, unettomuuteen tai päihteiden käyttöön. Vain harva osaa tai haluaa hakea apua itse väkivaltaan.

Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa monella tavoin ihmisten terveyteen, hyvinvointiin, turvallisuuteen ja toimintakykyyn. **Väkivallan tunnistamatta jääminen on riski hoidon onnistumisen ja uhrin turvallisuuden kannalta.**

Asiakkaalle on tärkeää, että häneltä kysytään väkivallasta silloinkin, kun se ei ole kyseisen palvelun pääasiallinen tehtävä tai käynnin varsinainen syy. Tehokkainta työ on silloin, kun väkivalta otetaan puheeksi kaikkien kanssa.

Lähisuhdeväkivallan systemaattinen kartoitus

Lähisuhdeväkivallan systemaattinen kartoitus on väline väkivallan tunnistamiseen silloinkin, kun sen merkit eivät ole selvästi nähtävillä eikä asiakas itse osaa pyytää apua.

Kysyminen ei välttämättä tuota heti tietoa väkivallasta, mutta se avaa oven väkivalta-aiheesta puhumiseen, tiedon jakamiseen ja tarjolla olevien palvelujen esittelyyn. Se on ammatillinen väliintulo väkivaltakierteen katkaisemiseksi.

Kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on huolehdittava siitä, että lähisuhdeväkivaltaa kokeneet asiakkaat tunnistetaan ja he saavat nopeasti avun ja hoidon väkivallan aiheuttamaan kriisiin. Väkivallan uhrin, tekijän, lasten ja koko perheen auttamiseksi tulee laatia kokonaissuunnitelma sekä seurata sen toteutumista.

Lähisuhdeväkivallasta kysymisen työkaluna toimii lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake.

**Reetta Siukola. Miten puutun
lähisuhdeväkivaltaan?
Esimerkkinä päihde- ja
mielenterveystyö.**
THL Opas 35/2014.

OTA PUHEEKSI!

- **Sosiaali- ja terveyspalveluissa kohdataan sekä väkivallan uhreja että tekijöitä.**
- **Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen on jokaisen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen vastuulla.**
- **Malleja väkivallan kartoittamiseen ja puuttumiseen on olemassa.**
- **Väkivaltatyön mallit on otettava käyttöön kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa.**
- **Lähisuhdeväkivallasta saa ja pitää puhua. Vain siten väkivaltaa voidaan ehkäistä.**

Puutu lähisuhdeväkivaltaan

KYSY KAIKILTA LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA

1. Onko joku läheinen ollut joskus sinua kohtaan väkivaltainen?
2. Onko sillä vaikutusta elämääsi nyt?
3. Onko läheisissä ihmissuhteissasi tällä hetkellä väkivaltaa?

Kysy ja kuuntele

- A. Kysy väkivallasta suoraan ja kerro miksi kysyt.
- B. Kuuntele myötätuntoisesti ja anna tietoa.

TEE JATKOTOIMENPITEET

Kun väkivalta on tunnistettu, ensimmäinen tehtävä on arvioida tilanteen vaarallisuus väkivallan uhrin ja lasten kannalta. Lisäksi tulee sopia palvelukokonaisuudesta vastaava taho.

Tiedä ja toimi

- C. Varmista turvallisuus ja tee muut akuutit toimenpiteet.
- D. Suunnittele jatkotoimenpiteet, ohjaa ja seuraa.

Työkalut

Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake

Työkalut

Turvasuunnitelma
Vakavan väkivallan riskinarviointi
Kirjaamisen työkalut

Lähisuhdeväkivallan systemaattisen kartoituksen käyttöönotto edellyttää

- johdon päätöstä systemaattisen kartoituksen käyttöönotosta ja toimintakäytäntöjen luomisesta jokaiseen palveluorganisaatioon
- henkilöstön säännöllistä kouluttamista lähisuhdeväkivallan kysymyksissä
- palvelupolkujen koordinoitua ja kehittämistä yhdessä alueen toimijoiden kanssa: miten toimitaan kun väkivaltaa ilmenee
- yhtenäisiä lähisuhdeväkivallan kirjaamiskäytäntöjä.

Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake

Väline asiakkaan lähisuhdeväkivaltakokemusten kartoittamiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Lisätietoa lähisuhdeväkivallasta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille

www.thl.fi/kasvunkumppanit
> Työn tueksi > Ehkäisevä työ > Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyö

Yhteystiedot

Kehittämispäällikkö
Helena Ewalds
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@thl.fi

